

Paardenverzamelplaatsen + -slachthuizen

Verslag n.a.v. plaatsbezoeken in Argentinië en Uruguay

**Bert Driessen
Jos Van Thielen**

augustus 2018

Inhoud

Woord vooraf	3
Programma.....	4
Samenvatting en besluit	5
Fotomateriaal	7

Woord vooraf

Onderstaand verslag is een weergave van bevindingen (visuele observaties en meten van omgevingsparameters) op het moment van de opvolgbedrijfsbezoeken, die per bedrijf enkele uren in beslag namen. De situatie (dieren, personeel en infrastructuur) werd op het moment zelf bestudeerd en deze vaststellingen zijn vervolgens getoetst aan standaarden, normen e.a. op vlak van dierenwelzijn. Daarnaast werd tijdens de bedrijfsbezoeken foto- en filmmateriaal verzameld om achteraf te analyseren.

Tijdens deze 14-daagse rondreis in Argentinië en Uruguay werden 5 slachthuizen (waarvan 2 voor de eerste maal) en 2 verzamelplaatsen bezocht.

Het plaatsbezoek werd uitgevoerd door Bert Driessen en Jos Van Thielen van de onderzoeksgroep Dier&Welzijn met een jarenlange expertise op gebied van dierenwelzijn en diergedrag en meer specifiek betreffende het monitoren van dieren tijdens transport en het verblijf in slachthuizen.

Programma

Het reisplan startte in Uruguay, met bezoeken aan het slachthuis van Sarel en Clay, die 90% van de paardenslachtingen in Uruguay voor hun rekening nemen en verder een bezoek aan een verzamelpunt/-plaats voor paarden. Nadien volgden nog 3 slachthuizen en een verzamelplaats in Argentinië.

Vrijdag 27 juli 2018

Bezoek/audit slachthuis Sarel (Uruguay)

Zaterdag 28 juli 2018

Bezoek/audit paardenverzamelplaats te Paraje Chileno Grande (circa 300 km verwijderd van Montevideo, Uruguay)

Maandag 30 juli 2018

Bezoek/audit slachthuis Clay (Uruguay)

Woensdag 1 augustus 2018

Bezoek/audit slachthuis Infriba (Argentinië)

Vrijdag 3 augustus 2018

Bezoek/audit slachthuis Solemar (Argentinië)

Zaterdag 4 augustus 2018

Bezoek/audit paardenverzamelplaats te Olavarria (Argentinië)

Maandag 6 augustus 2018

Bezoek/audit slachthuis Lamar (Argentinië)

Dinsdag 7 augustus 2018

Meeting met Senasa (Argentinië)

Samenvatting en besluit

Tijdens de laatste dagen van juli 2018 hebben 2 onderzoekers deel uitmakend van de onderzoeksgroep Dier&Welzijn een bezoek gebracht aan 2 slachthuizen in Uruguay, met name het slachthuis van Sarel en Clay (samen verantwoordelijk voor 90% van de paardenslachtingen in Uruguay). Daarnaast werd in Uruguay ook 1 paardenverzamelplaats bezocht. Diezelfde twee onderzoekers brachten in de eerste week van augustus 2018 een bezoek aan 3 Argentijnse slachthuizen (Infriba, Solemar en Lamar) en een Argentijnse verzamelplaats, annex laadplaats ten velde. Beide onderzoekers zijn experts op het vlak van dierenwelzijn in landbouwbedrijven, tijdens het diertransport en in het slachthuis. In ieder bezocht bedrijf (zowel de slachthuizen als de verzamelplaatsen) werd de volledige medewerking door de bedrijfsleiders en medewerkers verschaft en toegang tot alle bedrijfsruimtes verleend. Op de vraag van het onderzoeksteam werd in elk operationeel bedrijf ingegaan op het drijven van de paarden, het bedwelmen en het verbloeden te demonstreren om zo een goed beeld te kunnen vormen van de aanwezige expertise en infrastructuur. Wegens ingrijpende infrastructuurwerken was het slachthuis Clay (Uruguay) niet operationeel tijdens de audit.

Er werd een systematische toetsing (gestoeld op de 5 vrijheidsgraden) van de aanwezige infrastructuur in functie van dierenwelzijn uitgevoerd. Zowel de voorzieningen voor het lossen van de dieren, het drijven naar tijdelijke wachtruimtes, de voorzieningen voor het drijven naar de bedwelmsruimte als de voorzieningen in deze ruimte werden systematisch geïnspecteerd. De aanwezige infrastructuur werd aan een kritische visuele controle onderworpen om antwoorden op een aantal vragen te formuleren. Zijn alle nodige infrastructurele voorzieningen voor een diervriendelijke omgang met de paarden aanwezig? Het vloerpersoneel werd gedurende enkele uren geobserveerd om hun vakbekwaamheid en deskundigheid in de omgang met paarden (onder, voor deze dieren, niet natuurlijke omstandigheden) te beoordelen en antwoorden op volgende vragen te formuleren. Was het aanwezige personeel voldoende vakbekwaam om op een vlotte en diervriendelijke manier met de paarden om te gaan. Is het personeel in staat, en voldoende alert en ervaren om probleemsituaties correct in te schatten en hiermee correct om te gaan? Tijdens de plaatsbezoeken werden objectief meetbare en m.b.t. dierenwelzijn relevante parameters, lichtsterkte, temperatuur, lichtsnelheid, aanwezige geluid, storende lichtstralen en schaduwvlekken) systematisch op verschillende plaatsen in de bedrijven geregistreerd.

Op beide bezochte verzamelplaatsen werd het drijven van paarden vanuit omliggende weiden naar een collectiepunt aan het onderzoeksteam getoond. Het drijven van de dieren werd door de gaucho's op een sublieme wijze gedemonstreerd, namelijk in alle rust, non-verbaal en zonder hulpdrijfmiddelen, maar wel met een uitgesproken kennis van het natuurlijke gedrag en de lichaamssignalen van de paarden. De paarden worden in grote weides van enkele tientallen tot meer dan honderd hectaren enkele dagen tot weken gestationeerd. Op deze uitgestrekte weilanden kunnen de dieren grazen en hebben ze de mogelijkheid om onder bomen of een bomenrij te schuilen. Daarnaast is er vers drinkwater ter beschikking. De laadramp of laadkade van het collectiepunt bestaat uit lokale materialen met name aarde en hout. Hierdoor ervaren de paarden geen artificiële textuur (beton of metaal) wanneer ze de laadkade richting trailer oplopen. Bovendien zorgt de aarde ervoor dat de paarden bij het drijven op de laadkade grip hebben en is er dus minder kans op uitglijden met mogelijke verwondingen tot gevolg. De zijpanelen van de laadkade zijn van hout gemaakt, zonder scherpe uitsteeksels. Per 4 à 6 stuks worden de paarden naar de laadkade op de trailer gedreven. Hierbij maken de bestuurders gebruik van stokken met vlaggetjes (Figuur 1). Ook bij het laden van de paarden op de trailers houden de bestuurders rekening met de lichaamssignalen van de paarden.

Het onderzoeksteam heeft kunnen vaststellen dat de eerder bezochte bedrijven (Sarel, Clay en Lamar) de aanbevelingen van voorgaande plaatsbezoeken ter harte hebben genomen en de aangehaalde verbeterpunten hebben aangepakt. Zo werden de fixatieboxen van het slachtgedeelte van de slachthuizen met behulp van sandwichpanelen gescheiden opdat niet langer storende geluiden vanuit

het slachtgedeelte de paarden in de fixatiebox zouden stresseren. Dit heeft tot gevolg dat het (pneumatisch) penschiettoestel in rustigere omstandigheden kan worden aangewend met als gevolg dat de efficiëntie van de bedwelming goed is. Toch werden er tijdens de bezoeken van juli - augustus 2018 bijkomende verbeterpunten voorgesteld om de snelheid en gemak van werken (bv. drijven van dieren) te bevorderen en daardoor stress bij de paarden te reduceren. De slachthuisverantwoordelijken stonden open voor de aangereikte adviezen betreffende de verbeterpunten, zoals het reduceren van storende geluiden in het slachthuis, optimaliseren van de verlichting en kleine infrastructuurwerken (opruwen van de vloer, kleur van vloerroosters aanpassen...) (Figuur 2). Volgens de lokale wetgeving dienen de paarden vlak voor het slachten te worden gedoucht om het stof in de vacht te reduceren (Figuur 3). Het douchen is voor de paarden een stressmoment. Het douchen dient met een zeer fijne nevel te starten waarbij in functie van de tijd de intensiteit kan toenemen. De periode juli 2018 werd gekenmerkt door uitzonderlijk veel regenval wat resulteerde in een drassige ondergrond in de wachtruimte. In de wachtruimtes van ieder slachthuis is vers drinkwater voorzien (Figuur 4). Het slachthuis van Lamar heeft daarop geanticipeerd door de wachtruimte met een metalen constructie te overdekken. Tijdens het bezoek zijn er aanbevelingen gemaakt hoe moet worden omgegaan met gewonde dieren. Bij aankomst in het slachthuis dienen dergelijke dieren te worden afgezonderd, geïnspecteerd en eventueel te worden overgegaan tot een noodslachting. Daarnaast dient er voor het laden en transporteren van de paarden goed door de transporteurs te worden afgewogen of dergelijke paarden voldoen aan de voorwaarden van 'fitness to travel'.

Tijdens de slachthuis- en verzamelplaatsbezoeken kreeg het onderzoeksteam van de sector vragen betreffende de best mogelijke constructie van trailers voor het vervoer van paarden in Zuid-Amerika. Daarbij ging de aandacht van de vraagstellers naar het type bodem, de deuren/poorten en de hoogte van de trailers. De sector heeft de intentie om de trailers voor paardenvervoer verder te optimaliseren op basis van wetenschappelijke informatie.

Tijdens de laatste dag van het verblijf in Zuid-Amerika was een symposium bij SENASA gepland. Hierbij werd door de onderzoekers een uiteenzetting gegeven over de audits, de achterliggende redenen ervan en eventuele aandachtspunten. Vervolgens werd er gedebatteerd over de verschillende aspecten/visies betreffende het transporteren en slachten van paarden. Geconcludeerd kan worden dat de Argentijnse overheid openstaat voor de verbeterpunten die worden aangereikt.

Om een dergelijke evaluatie nog meer slagkracht te geven, maar ook zeker in het kader van autocontrole is het aan te bevelen om de monitoring van de slachthuizen te intensifiëren door middel van het continu ter beschikking stellen van camerabeelden van kritische punten in de slachthuizen aan het onderzoeksteam en de mogelijkheid om deze beelden ad random te analyseren. Het slachthuis van Lamar neemt daarin een voortrekkersrol. De beschikbaarheid en analyse van dergelijke filmbeelden kan tevens de kritiek weerleggen dat de dierenwelzijnsopvolging enkel beperkt blijft tot de periode dat de wetenschappers in de desbetreffende slachthuizen lijfelijk aanwezig zijn.

De ultieme betrachting van de verkregen wetenschappelijke informatie moet leiden tot het verder verfijnen van het HOMEFE-lastenboek. Daarnaast wordt er een groeiend engagement gecreëerd om meer bewust om te gaan met dieren. Het is belangrijk dat de cultuur van dierenwelzijn die reeds ter plaatse aanwezig is, als vanzelfsprekend wordt beschouwd door het management en het vloerpersoneel en bovendien constant verder ontwikkeld wordt. Vandaar dat kennisoverdracht betreffende dierenwelzijn vanuit West-Europa naar lokale autoriteiten, zoals universiteiten en controle instanties (SENASA) nog verder kan en moet worden gestimuleerd en geïntensifieerd.

Algemeen concluderend kunnen we stellen dat in het licht van de afgelopen bezoeken van de laatste 3 jaar en de uitgevoerde waarnemingen ter plaatse er een positieve evolutie plaatsvindt in Argentinië en Uruguay op vlak van dierenwelzijn tijdens het collecteren, transporteren en slachten van paarden. We stellen een toegenomen betrokkenheid en besef vast bij alle actoren: slachthuizen, verzamelplaatsen, controle instanties (Senasa) en universiteiten.

Fotomateriaal

Figuur 1: De drijvers gebruiken een stok met op het uiteinde een vlaggetje of een fles met knikkers in, als hulpmiddel bij het drijven.

Figuur 2: De overgang van de drijfgang naar de schietbox bevat een grijze, metalen dwarse streep, wat de paarden doet halthouden bij het stappen.

Figuur 3: Douchen net voor het slachten, een wettelijke verplichting.

Figuur 4: Vers drinkwater in de wachtruimte.

e-mail: bert.driessen@dierenwelzijn.eu
e-mail: sanne.vanbeirendonck@dierenwelzijn.eu
e-mail: jos.vanhielen@dierenwelzijn.eu
www.diereninformatie.be

